

1.LEKCIJA

Literatūra un kultūra

Literārie žanri

Sešas prasmes 六艺 [liu4 yi4]

1. Uzvedības likumi 礼 [li3]
2. Mūzika 乐 [yue4]
3. Šaušana ar loku 射[she4] vai zobena māksla 剑 [jian4]
4. Jāšana 御[yu4]
- 5. Grāmatas / kaligrāfija 书[shu1]**
6. Matemātika 数 [shu4]

Literatūra / Kultūra

文学

[wen2 xue2]

文化

[wen2 hua4]

文 – koka lapas līnijas, musturs, vilkt līnijas, smalks ornaments, izsmalcināts, ornaments

Tradicionālajā Ķīnā nebija stingras robežas starp prozu un dzeju, no R kultūrām atšķirīgs dalījums

- Raksti ar atskaņām 韵文 // Raksti bez atskaņām 无韵文
- Literāri augstvērtīga literatūra 文[wen2] // 笔 [bi3] praktiski pieraksti
- Proza, esejas 散文 // Filozofiski traktāti 论辩
- Ritmiskā proza 骈文 // Klasiskā stila proza 古文 (Tan din.)
- u.c.

6.gs. „Literatūras antoloģija” (文选 Wen2 xuan3) un Liu Xie literārkritiskais darbs „Literārā doma un izgrebtie pūķi” (文心雕龙 Wen2 xin1 diao1 long2) min ap 20-30 dažādus literāros žanrus.

13 galvenie literatūras žanri (18.gs. pētnieks Yao Nai)

1. Traktāti un diskusijas 论辩 [lunbian]
2. Priekšvārdi un kolofoni 序跋 [xuba]
3. Lūguma un informatīvi raksti imperatoram 奏议 [zouyi]
4. Vēstules 书牋 [shudu]
5. Atvadu veltījumu ievadi 赠予 [zengyu]
6. Edikti un pavēles 诏令 [zhaoling]
7. Biogrāfijas un nekroloģijas 传状 [zhuanzhuang]
8. Uzraksti uz kapu un piemiņas plāksnēm 碑志 [beizhi]
9. Dažādi pieraksti 杂记 [zaji]
10. Brīdinājuma raksti un iegrebumi uz traukiem 箴铭 [zhenming]
11. Odas un slavas dziesmas 颂赞 [songzan]
12. Proza dzejā 辞赋 [cifu]
13. Elēģijas un sēru dziesmas 哀记 [aiji]

Dzeja 诗词 [shi1 ci2] vairāk saistības ar mūziku

Dažādos periodos **dažādi apzīmējumi dzejas un dziesmu žanriem:**

- 诗 [shi1] t. dz., galma dziesmas, Tan din. ritmiskā dzeja
- 词 [ci2] Sun din.dziesmu dzejas
- 赋 [fu4] dzeja prozā
- 曲 [qu3] dziesmu spēles